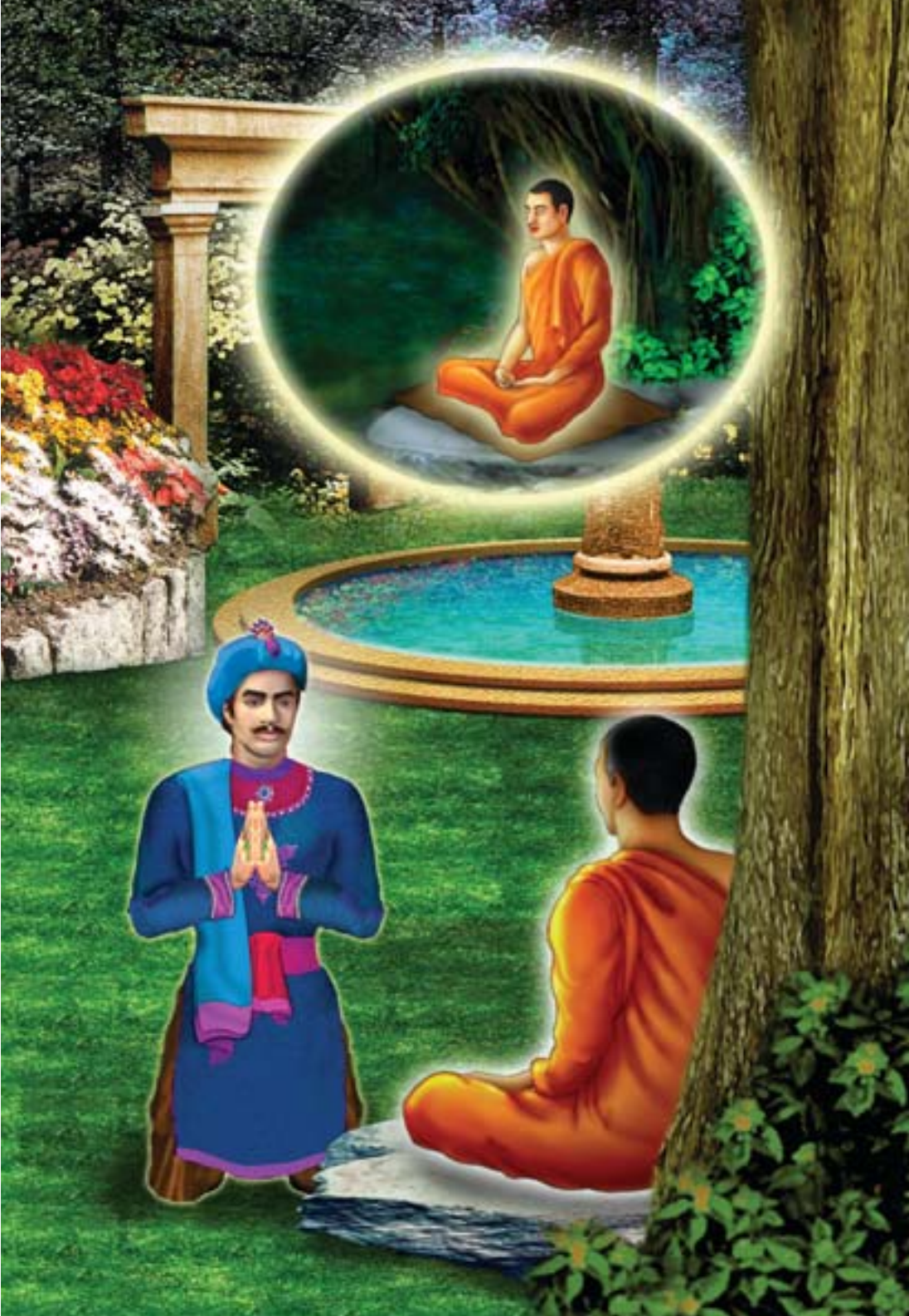

พ ร ะ ปิ ณ โ ท ล ภ า ร ท ว า ช
เ ถ ร ะ (๔)

การบวชก็เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก
การยินดีในเพศสมณะก็เป็นการยาก

พระปณิธานท้าวสุริยวงษ์ (๔)

๑๕๓

การดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดในภพชาตินี้ เป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้พลัดตกไปสู่อบายภูมิ คือไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เปרט อสุรกาย สัตว์นรก เป็นเวลายาวนาน การมีชีวิตอยู่ในอบายภูมินั้น เป็นความทุกข์ เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะเป็นมนุษย์ที่มีชีวิตอยู่อย่างลำบาก กว่าจะมีโอกาสมาพบผู้รู้แจ้งเห็นจริงอย่างพระลัทธิมาลัมพุทธเจ้า ยากมาก เพราะเหตุนี้ พระลัทธิมาลัมพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ว่า การเกิดเป็นมนุษย์เป็นการยาก และการที่จะได้มาพบพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ฟังธรรม ได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมและได้เข้าถึงธรรมก็เป็นการยาก

เพราะฉะนั้น ช่วงนี้เป็นโอกาสดีที่สุดสำหรับพวกเราที่จะได้มาประพฤติธรรม กลั่นกาย วาจา ใจให้ใสบริสุทธิ์ เพื่อเป็นภาชนะรองรับพระรัตนตรัยภายใน ชีวิตจะได้ปลอดภัยและมีชัยชนะกันทุกคน

พระลัทธิมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ทุปปพพชชํ ทุรภิรมํ

การบวชก็เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก การยินดีในเพศสมณะก็เป็นการยาก”

วิถีชีวิตของสมณะ มีความแตกต่างจากฆราวาสมาก

พระปณิธานท้าวสุริยวงศา (๔)

๑๕๘

เป็นการปฏิบัติชีวิตของตนเอง เพื่อยกจิตใจให้สูงขึ้น สูงด้วยศีล สมาธิและปัญญา ท่านต้องสละความสุขสบายส่วนตัว ไม่เห็นแก่ปากท้อง ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัด อีกทั้งกฎหมายบ้านเมืองก็ต้องไม่ไปล่วงละเมิดด้วย ทำให้ต้องลำบากกาย วาจา ใจ มีอินทริยสังวร ใช้สติคอยกำกับเตือนตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะต้องอดทนต่อความกำหนดยินดีในกาม

เพราะชีวิตพระเป็นชีวิตของผู้ประพาสพรหมจรรย์ คือ ประพาสเหมือนกับพรหมในพรหมโลก ที่เสวยสุขอยู่ด้วยฉันท-สมาบัติ เมื่อสมณะไม่ยุ่งเกี่ยวกับกามคุณ ท่านก็ต้องอาศัยความอดทน และหมั่นเจริญสมาธิภาวนาเป็นประจำ อยู่เป็นสุขด้วยธรรมปฏิบัติ จึงจะสามารถเอาชนะทั้งกิเลสภพและวัฏฏกามได้

เรามาศึกษาชีวิตสมณะว่า มีวิธีการฝึกตัวอย่างไร ที่ทำให้ท่านสามารถประพาสพรหมจรรย์ อยู่ในเพศบรรพชิตจนตลอดชีวิต ได้เป็นเนืองนิตย์ให้กับพวกเรา เรื่องมีอยู่ว่า *วันหนึ่งท่านพระปณิธานท้าวสุริยวงศา กลับจากบิณฑบาตแล้ว หลังฉันเสร็จ ท่านได้เหาะไปนั่งพักกลางวันอยู่ที่โคนต้นไม้ต้นหนึ่ง

พระปิ่นโทลการทวาชเถระ (๔)

๑๕๕

ในราชอุทยานเมืองโกสัมพี ฝ่ายพระเจ้าอุเทนเสวยน้ำจันทอยู่ถึง ๗ วัน แล้วทรงเสด็จประพาสราชอุทยาน พร้อมเหล่าสนมกำนัลเป็นจำนวนมาก ทรงนั่งพักผ่อนอยู่ภายใต้ต้นพญาไทรร่มรื่นต้นหนึ่ง ไม่ไกลจากพระเถระ มีนางสนมนางหนึ่งคอยนวดเฟ้นพระบาทอยู่

พวกนางสนมที่เหลือเห็นพระราชาบรทมหลับแล้วก็พากันไปเที่ยวเล่นในราชอุทยาน จนกระทั่งได้ไปพบพระเถระจึงเข้าไปนั่งฟังธรรมะจากท่าน ฝ่ายพระราชาก็เมื่อทรงตื่นขึ้นไม่เห็นพวกนางสนมทั้งหลาย ก็ทรงพิโรธ ได้เที่ยวตามหา ครั้นเห็นว่าพวกนางกำลังให้ความสำคัญกับพระเถระมากกว่าตนเอง จึงคิดที่จะเอามดแดงไปปล่อยให้กัดพระเถระ ครั้นพอเสด็จไปถึงต้นอโศก ทอดพระเนตรเห็นรังมดแดงเข้าพอดี แต่เอื้อมไม่ถึง จึงค่อยๆ จับกิ่งอโศกเหี่ยวลงมา ปรากฏว่าพระองค์เหี่ยววังแรงเกินไป รังมดแดงก็เลยหล่นลงมาบนพระเศียรของพระองค์ มดแดงรุมกัดพระองค์เต็มตัวไปหมด

ส่วนพระปิ่นโทลการทวาชะรู้ว่า พระเจ้าอุเทนพิโรธหนักก็เลยเหาะจากไป ฝ่ายพวกนางสนมได้ทูลให้สติว่า พระราชาก็พระองค์อื่น พอเห็นบรรพชิตแล้วทรงกราบไหว้ แต่พระองค์กลับทรงประสงค์จะเคาะรังมดแดงลงบนศีรษะของบรรพชิต

พระปิ่นโตกลางทวาชเถระ (๔)

๑๖๐

จึงต้องได้รับผลของอกุศลกรรมเช่นนี้แหละ พระเจ้าอุเทนเมื่อถูกเตือนสติ ก็เลยได้คิด ทรงโปรดให้นายอุทยานมาเข้าเฝ้า แล้วรับสั่งว่า ถ้าวันไหนบรรพชิตรูปนี้มาที่นี้อีก เธอจงมาบอกเรา เราจะได้มาสนทนารธรรมและขอขมาท่านด้วย

ต่อมา ๒-๓ วัน พระเถระได้มานั่งพักกลางวันที่โคนต้นไม้ต้นนั้นอีก นายอุทยานเห็นพระเถระมา จึงรีบไปกราบบังคมทูลพระราชาให้ทรงทราบ พระเจ้าอุเทนจึงเสด็จไปพร้อมด้วยมหาอำมาตย์ผู้ใหญ่ เมื่อเสด็จถึง จึงประทับนั่งแสดงอาการขอขมาโทษที่ล่วงเกิน และตรัสสนทนารธรรมกับพระเถระว่า “ท่านการทวาชะ เหตุไรพวกพระภิกษุหนุ่มๆ ที่กำลังศึกษาค้นคว้า จึงประพฤติพรหมจรรย์อันบริสุทธิ์บริบูรณ์อยู่ได้จนตลอดชีวิต ไม่ฝักใฝ่ในเบญจกามคุณเหมือนชาวโลกทั่วไป”

พระเถระอธิบายให้ฟังว่า “ขอถวายพระพรมหาบพิตร พระบรมศาสดาตรัสสอนไว้ว่า ‘มาเกิดภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย จงตั้งจิตว่า ผู้นี้เป็นมารดา ในหญิงผู้ที่พอเป็นมารดาได้ ส่วนหญิงผู้ที่พอเป็นพี่สาว น้องสาวและลูกสาว พวกเธอจงคิดว่าเป็นพี่สาว เป็นน้องสาวและเป็นลูกสาว’ ด้วยวิธีการอย่างนี้แหละ จึงเป็นเหตุให้พระภิกษุหนุ่มทั้งหลาย ประพฤติพรหมจรรย์อันบริสุทธิ์บริบูรณ์อยู่ได้จนตลอดชีวิต” พระเจ้าอุเทนยังไม่ทรง

พระปณิโทลการทวาชเถระ(๔)

๑๖๑

ปักใจเชื่อเสียเลย ตรัสถามต่อว่า “ท่านการทวาชะ ธรรมดาจิตนี้ย่อมมีสภาพโลเล บางคราวหญิงมีอายุปุนมารดา เราก็รัก บางคราวหญิงรุ่นราวคราวพี่สาว น้องสาว หรือลูกสาว เราก็รัก เหตุไรพระภิกษุหนุ่มๆ จึงยังประพฤติพรหมจรรย์อยู่ได้จนตลอดชีวิต”

พระเถระก็มีเถรวาทิว่า “ขอถวายพระพรมหาบพิตร พระบรมศาสดาตรัสสอนไว้ว่า ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงพิจารณาดูกายนี้ ตั้งแต่เบื้องบนลงมาถึงพื้นเท้า และตั้งแต่พื้นเท้าขึ้นไปจนถึงเส้นผม อันมีหนังหุ้มห่อไว้ เต็มไปด้วยของไม่สะอาด สิ่งที่มีในกายนี้ คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เนื้อ เอ็น กระดูก เยื่อในกระดูก ม้าม หัวใจ ตับ พังผืด ไต ปอด ไล่ใหญ่ ไล่ย่อย อาหารใหม่ อาหารเก่า มันสมอง ดี เสลด หนอง เลือด เหงื่อ มันข้น น้ำตา เปลวมัน น้ำลาย น้ำมูก ไขข้อ มูตร มหาบพิตร วิธีการพิจารณาเช่นนี้แหละ เป็นเหตุให้พระภิกษุหนุ่ม ประพฤติพรหมจรรย์อยู่จนตลอดชีวิต ได้รักษาพระธรรมวินัยไว้ได้นาน”

พระเจ้าอุเทนยังไม่คลายความสงสัย อยากู้อีกว่า มีวิธีการอื่นอีกไหมที่ทำให้พระหนุ่มๆ บวชได้นานจนตลอดชีวิต จึงตรัสถามต่อไปว่า “ท่านการทวาชะ ภิกษุผู้ได้อบรมกาย อบรมจิต อบรมปัญญาแล้ว ย่อมไม่ยากที่จะนึกตามอย่างนี้ ส่วนภิกษุผู้

พระปิ่นโตกลางทวาชเถระ (๔)

๑๖๒

ไม่ได้อบรมกาย ไม่ได้อบรมจิตและไม่ได้อบรมปัญญา ก็ยากที่จะ
นึกตามอย่างนี้ได้ บางคราวเราคิดว่าไม่สวย แต่ก็กลับนึกว่าสวย
ก็มี”

พระเถระได้ทูลชี้แจงว่า “ขอถวายพระพรมหาบพิตร
พระบรมศาสดาตรัสสอนไว้ว่า มาเกิดภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลาย
จงรักษาประตูในอินทรีทั้งหลาย เวลาที่ตาเห็นรูป หูฟังเสียง
จมูกดมกลิ่น ลิ้นลิ้มรส กายได้รับสัมผัส ใจรู้ธรรมารมณ์อย่าถือ
นิमितไว้ อย่าถืออนุพยัญชนะไว้ อย่าให้ความยินดียินร้ายเข้า
ครอบงำได้ ข้อปฏิบัตินี้แหละมหาบพิตร ช่วยให้ภิกษุประพฤติ
พรหมจรรย์อยู่ตลอดชีวิตได้ รักษาพระธรรมวินัยไว้ได้นาน
ขอถวายพระพร”

พระเจ้าอุเทนทรงสดับคำอธิบายของพระเถระแล้ว
ก็ตรัสชื่นชมว่า “น่าอัศจรรย์ ท่านการทวาชะ พุทธวงจะเป็น
พระวาทาที่ถูกต้องดีแท้ เพราะในคราวใด ข้าพเจ้าไม่ได้ระวังกาย
วาทา ใจ ไม่มีสติ เข้าไปภายในเมือง ในคราวนั้นความโลภก็
ครอบงำใจข้าพเจ้ายิ่งขึ้น แต่เมื่อข้าพเจ้าระวังกาย วาทา ใจ
มีสติคอยกำกับ ความโลภก็ครอบงำใจข้าพเจ้าไม่ได้ ท่านแสดง
เหตุผลได้ยอดเยี่ยม ทำให้ข้าพเจ้าเกิดความเข้าใจได้ดี ข้าพเจ้า
ขอยึดเอาพระผู้มีพระภาคเจ้า พระธรรมและพระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง

พระปณิธานการทวาทะเถระ (๔)

๑๖๓

ที่ระลึกตลอดชีวิต นับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป”

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า การที่พระภิกษุจะดำรงตน อยู่ในเพศสมณะจนตลอดชีวิต ประกอบกับการที่จะเป็นพระแท้ ผู้สมบูรณ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญาควบคู่ไปด้วยนั้น ท่านจะต้องฝึกหัดขัดเกลادنเองอย่างยั้งยวด อดทนต่อกิเลสกำมและ วัตถุกำ ซึ่งมาทำให้ใจเหินห่างจากศูนย์กลางกาย เป็นศัตรูที่สำคัญที่จะต้องเอาชนะให้ได้ ท่านต้องรู้จักจับแ่งคิดและสำรวมอินทรีย์ มากกว่าสามัญชนทั่วไป ดังที่ได้นำมาแสดงข้างต้น

การดำรงชีวิตในเพศสมณะ จึงไม่่ง่ายอย่างที่เราคิดกัน เพราะนอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองแล้วยังต้องปฏิบัติตามธรรมวินัยข้อปลีกย่อยอีกมากมาย เมื่อพวกเราได้รับรู้รับทราบถึงความยากลำบากของการดำรงชีวิตในเพศนักบวชแล้ว แม้เราจะไม่ได้บวช แต่ก็ให้ช่วยกันคอยเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนท่าน เกื้อกูลท่านในเรื่องปัจจัยสี่อันควรแก่สมณบริโภค ท่านจะได้เอาเวลาไปประพฤติปฏิบัติธรรมให้เต็มที่ จะได้เป็นแสงสว่างและเนื่อนานุญอันเลิศให้กับพวกเราทุกคน

